

Liburutegi Nagusia Alderdi Eder

2026ko maiatzaren 5a

<http://www.donostiakultura.com/liburutegiak/>

Eider Rodriguez

(Errenteria, 1977)

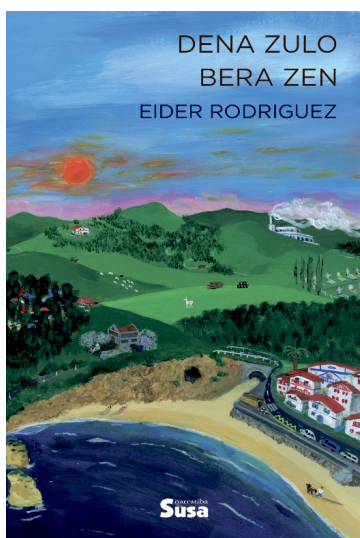
EHUko irakasle, Publizitate eta Zinema ikasketak egin zituen eta Literaturan doktorea da. Editore eta gidoilari lanetan ere jardundakoa.

Literaturaren alorrean, lau ipuin-liburu kaleratu ditu: *Eta handik gutxira gaur* (Susa, 2004), *Haragia* (Susa, 2007), *Katu jendea* (Elkar, 2010; Igartza Saria) eta *Bihotz handiegia* (Susa, 2017; Euskadi Literatura Saria eta Zilarrezko Euskadi Saria 2018). Eleberrian aldiz, *Eraikuntzarako materiala* (Susa, 2021; 111 Akademia saria). Lan hauek guztiak gaztelaniaz ere argitaratu dira egileak berak itzulita.

Horrez gain, *Idazleen gorputzak*, eta *Itsasoa da bide bakarra* literatur kritikak ere argitaratu ditu, eta komikigintzan *Santa Familia* (Ikastolen Elkarte, 2017; Euskadi Saria haur eta gazte literatura sailean) komikia. Itzulpengintza ere jorratu du.

Dena zulo bera zen (Susa, 2025) du azken argitalpena.

Dena zulo bera zen

Sute arrisku handieneko urte-sasoia da kanikula, uda-mina, eta hark ematen dio izena liburu honetako sei istorioetan lehenari. “Nor zara?”, galdetzen dio pertsonaietako batek besteari. “Ur asko eta beste elementu batzuk, zu bezala”, erantzuten dio.

Zerua argi egon arren, arnasa hartzea hain erraza ez den paisaia bat hedatzen da liburu honetan. Edertasunaren eta heriotzaren igurtzi amaigabea, bakea ez, egia aitzurtu nahia da protagonista. Laguntasuna eta sentsualtasuna ageri dira, olatu artifizialak eta uharteak, doluen aurreko doluak, zorion moderatua, esku batzuek egin dezaketena baina sekula egingo ez dutena. Inoiz baino gorputzago sentitzen den jendea —hortzak, hazia, hezurak—, eta,

tarteka, inoiz baino hondakinago, zakarrak eta ametsak, biak, eguzkitara ateraz.

Hendaian, Bordelen, Donostian, Irunen, Koh Pha Ngan-en, Hondarribian, Errenterian; elkar besarkatuta kabitzeko moduko zulo txiki batekin aski zatekeen. Gauza guztien azken aldi bat —eta ondorioz lehena— Eider Rodriguezen bosgarren ipuin liburuan.

Eider Rodriguezen argitalpenak

Eta handik gutxira gaur (2004) [N ROD](#)

Haragia (2007) [N ROD](#)

Katu jendea (2010) [N ROD](#)

Itsasoa da bide bakarra: Joseba Sarrionandiaren lanetako itsas irudien irakurketa proposamen bat (2014) [891.69 Sarrionandia](#)

Bihotz handiegia (2017) [N ROD](#)

Santa Familia komikia, Julen Ribasen marrazkiekin (2017) [Ce ROD](#)

Idazleen gorputzak (2019) [396 ROD](#)

Eraikuntzarako materiala (2021) [N ROD](#)

Dena zulo bera zen (2025) [N ROD](#)

Elkarrizketa: “Birziklapen erabatekoa behar dugu: ez utzi jendeari luzaro botere-posizioan egoten”

Leire Vargas Nieto, Argia, 2025eko abenduaren 4an

Azaroan aurkeztutako Dena zulo bera zen liburuaz (Susa, 2025) hitz egiteko geratua nengoen Eider Rodriguezekin, baina audio-mezua bota zidan hitzorduaren aurreko gauean: “Nazkatuta nago liburuaz hitz egiteaz; ahituta nago diskurtsiboki”. Zita mantendu dugu, beraz, eta eguazten haizetsu batez batu gara lantoki duen EHUren Ibaetako campus ondoko tabernan, baina gaia aldatuta: “Hitz egin dezagun beste edozertaz.”

Dena zulo bera zen-i buruzko elkarrizketa egiteko proposamena luzatu nizun berez, baina gurago duzu liburutik aldendu. Zergatik?

Ez dut sentitzen ezer esateko daukadanik liburuaz. Askotan esaten da, baina, kasu honetan, inoiz baino gertuago dago errealitatetik. Sor dezaket diskurto bat liburuaren inguruan; baina interesgarriagoa zait literaturaz hitz egitea, politikaz, historiaz...

Gainera, nago jendeak bilatzen duena dela lana azal dezazun, eman diezaiezun irakurketarako halako gida-orri bat. Eta horrek egiten duena da irakurleari esperientzia mugatu. Ez da hala?

Bai. Nik ikusten dut berridazten pasatzen dudala denbora asko, erabakitzen hitz hau kentzea, gehiegi esaten duelako, edo beste hau jartzea... Eta halako lan zehatz, zorrotz eta xehea egin eta gero, hondatu egiten dugula, elkarrizketen bidez, liburua gehiegi ixtean. Nik nahiko nuke gerturatzen dena

gerturatu dadila nahi duen tokitik, ahal duen tokitik, eta iritsi dadila nahi duen tokira eta behar duen tokira. Nahiko elementu ematen ditu liburuak hori horrela izan dadin.

Kasu horretan, liburuaren edukian sartu beharrean, goazen formatura: ipuinera buelta egin duzu hemen. Aspalditik idazten dituzu ipuinak, baina nobelan ere egin zenuen saiakera aurrekoan.

Aurreko liburua, Eraikuntzarako materiala (Susa, 2021), nobela izan zen, eta ezinbestekoa izan zen nire idazle-ibilbidean, nolabait. Ipuin-liburu hau idazten ari nintzen orduan, aitaren heriotza gertatu eta sorkuntza-lanaren erdian jarri zitzaidanean. Horrek eraman ninduen nobela hori idaztera. Baina oso argi neukan sartu-irten bat zela; ez-fikziozko nobela zen, gainera... Eta azken urtea eman dut ipuin-liburu hau idazten, hasi eta buka idatzi dudan beste nobela batekin batera.

Ederra lana! Joan den urtean jaso zenuen Xabier Lete bekak izango du zerikusirik, ezta?

Hori da. Bekari esker, ohiko lanetik bi urteko lizentzia hartu eta nobela bat idazteko asmoa neukan, eta azkenean egin dudana da bi urtean nobela idatzi partez, urtebetean ipuin-liburu hau bukatu, eta nobela idatzi.

Urte emankorra izan da, beraz.

Kontua da ez gaudela ohituta horretara bakarrik egotera, ez? Alde horretatik oso berezia izan da urte hau.

Iruditzen zaizu halako bekak izatea badela sorkuntza bere onenera eramateko modua?

Bai, behintzat denbora batez sorkuntzari emana bizi ahal izatea litzateke sorkuntzarentzako baldintzarik onena. Uste dut halako beka batek asko errazten duela. Bestela, bi ordu dauzkazu, eta idazten jartzen zarenerako... Pentsatu ere egin behar da! Ibili egin behar da, nekatu egin behar da, zalantzak eduki behar dira... Zalantza da ba ote daukagun denborarik horretarako guztirako, edo daukagun denbora apurra erabiltzen dugun idazteko, produzitzeko, zentzu materialean. Ukigarria edo ikusgarria ez den denbora hori guztia ere aldarrikatu behar dugu. Baina oso zaila da, bitartekari asko daudelako tartean, eta gauza neurgarriak nahi dituztelako. Eta sorkuntza ez da neurgarria, haren parte txiki bat bakarrik neur daiteke; eskaintzen dugun hori.

Zure lanean, azpimarratzekoa den gauzetako bat da zalantzei edo galderei uzten diezun tartea. Mezua, askotan, galdera bat izan daiteke, edo hausnartzeko bide bat, ez?

Idazten hasi aurretik argi izaten dut kontatu nahi dudana, baina ez da izaten mezu bat, zehazki, baizik eta oso gauza sotilak. Diozun bezala: zalantza bat, beldur bat, ziurtasun bat, kontraesan bat, sentsazio bat, jokabide arraro bat... Oso gauza txikiak izaten dira, baina beren txikitasunean misterio handia dakartenak. Eta haiekin datorren galdera da: zergatik da horrenbesteko misterioa halako gauza txikia? Zer dago horren atzean? Alde horretatik, ez dut idazten hainbeste mezuarekin, baina bai txikitasun horren atzeko misterioarekin.

...

Liburuko protagonistetako askok pisutzat dute haien gorputzasuna. Badu loturarik emakume moduan gizarteratua izatearekin.

Egia esan, nik ez dut hain kontzeptu orokorrekin lan egiten, baina egia da atera egiten direla. Uste dut zerikusia daukala generoarekin, esan duzun bezala, eta nik neuk adinean aurrera egitearekin.

Nik ez nuke nahi nire gorputza arrotz sentitu. Baina ikusten dut, bai sare sozialetan, bai prentsan, baita farmazia batean sartzen naizenean ere, horretara bideratzen nautela. Beraz, asko sumintzen naiz. Ikusten ditut nire lagun minak, jende oso baliotsu eta interesantea, erabat kateatuta edertasunaren galerarekin, zahartzaroarekin... Ez dutenak beren gorputza errekonozitzen. Eta, baita ere, lanak ematen dien etekin apurraren portzentaje beldurgarria gastatzen beren gorputzaren kontrako gudan. Eta ez da nire lagunak zoratuta daudelako, baizik eta oso zaila delako, gaiaren inguruko etengabeko bonbardaketan bizita, erdi-sano mantentzea. Eta uste dut nire erdi-sano, erdi bakarrik, mantentzeko modua badela horri buruz idaztea.

Esango nuke etengabe bultzatzen gaituztela gure gorputzari ematera haren errealtatearekin zerikusirik ez duten balioak, balio sozial eta abstraktuak, eta azkenean eragiten dutena dela gure gorputza ikustea kontrolatu beharreko zeratzat, ia maskota bat izango bazenu bezala, baina, gainera, ordezkatu egiten zaituena, ez? Eta hor zaude, etengabeko borroka horretan gorputzarekin.

Erabat. Eta asko isolatzen duen zerbait da, zu bakarrik zarelako, zure kontra. Eta bizitzaren kontra: bizi garelako zahartzen gara. Beraz, zein da irtenbidea?

Euskal Herrian beste literatur sistema batzuetan baino gehiago eskatzen zaio idazleari posiziona dadin, edo, bestela, zuzenean kokatzen da alde batean edo bestean. Zer sentiarazten dizu horrek?

Ni 1977koa naiz eta Oreretan (Gipuzkoa) hazia. Guk, kalean topo egin eta elkarri begiratzen genionean, zuzenean katalogatzen genuen elkar ideologia politikoari zegokionez, nahiz eta gero lagunak edo ezagunak izan. Ni hortik nator. Horrek badauka parte interesante bat, eta da gure literatura, orokorrean, berdin du nondik idatzia izan, oso dagoela politikari lotua. Horrek ematen dizkio geruza batzuk beste literatura batzuek ez dauzkatenak. Azkenean, gatazka bati oso lotua zaudenean, horrek uzten ditu arrastoak, eta parte hori niri asko interesatzen zait, nire ustez aberastu egiten duelako.

Zein da parte txarra? Ba, aberastu adina hertsia dezakeela. Izan ere, askotan lanak baloratzen ditugu haien adskripzio politikoaren arabera.

...

Gainera, zure literaturak erakusten duen moduan, harreman intimoek hartzen dituzten dinamikak, eta haien askotariko ertzak, askotan ez dira logikoak, ez? Esaterako, ondo konpon gaitzeko oso iritzi desberdina daukaten pertsonekin. Eta uste dut ertz eta lotura ilogiko horiek nolabait onartu eta esploratzea bilatzen dugunok beste era bateko kolektibotasunak osa ditzakegula.

Ze polita!

Bada, horri gehitzeko, ni azken hamar urteetan ikusten ari naizen gauzarik tamalgarrienetakoa dira botere-borrokak. Zure konfiantzazko jendea edo borrokak ikustea botere-borroka pertsonal eta egolatre menpe... Hori oso gogorra da. Argi ibili beharra dugu horretan, eta ikusi non ari diren halakoak sortzen, eta tartean dagoen jendea paretik kendu. Uste dut birziklapen erabatekoa egin beharra dagoela, eta ez utzi jendeari luzaro botere-posizioan egoten. Baina kritikotasun eta zintzotasun handia behar da horretarako: behar da esparru bat non gure zalantzen eta kezken inguruan hitz egiteko aukera dugun.

...

Amaitzeko, liburuaren aurkezpenean aipatu zenuen “literaturaren botere eraldatzailea”. Zer eraldatzea gustatuko litzaizuke literaturaren bidez?

Gustatuko litzaizuke irakurleetako batzuk pertsonaien azalpean sartuta beraien bizitza errealean eragina izango duten erabakiak hartzea.

Kritikak esandakoak

Susak argitaratutako “Eraikuntzarako materiala” txalotuaren ondoren, Eider Rodriguez (Errenteria, 1977) kontakizunaren generora itzuli da. Liburuak sei ipuin eskaintzen ditu —gehienak Gipuzkoan kokatuak, nahiz eta bat Koh Phanganen eta beste bat Bordelen gertatzen diren—, pertsonaien beldur existentzialak kontatzea lortzen dutenak. “Kanikula”k, ipuinetako lehenak eta luzeenak, emakume batek eremu delikatuetera egiten duen txango emozionalaz hitz egiten digu; “Itsasoak eta hondakinak”ek adiskidetasun baten inflexio-puntua erakusten digu; “Zuloa”k bikoteen proiektu komunek batzuetan zer ezkututzen duten erakusten du; “Ahate bihotz” kontakizun gogorra ikasgelako gatasketan barneratzen da; “Urpekariak”en haustura fisiko batek haustura psikikoa erakusten du, eta “Kraterra” heriotza duinaren gaian barneratzen da. Halaber, “Dena zulo bat zen” ipuinak aipamen metaliterario dibertigarriak ere baditu, kontakizunaren generoari buruzkoak, baita egilearen beste liburu batzuetan agertzen diren pertsonaiei buruzkoak ere.

Besteak beste, erritmo narratiboa menderatzeari eta xehetasunik sotilenak atzemateko gai den begiradari esker, gertakaritik aldentzen den literatura baten aurrean gaude. Hau da, kontakizunek ez dituzte kontatzen une jakin batean gertatzen diren gertaerak —egutegian idatzi eta ospatzen direnak—, baina pertsonaiei gertatzen zaienaz hitz egiten dute, gertatzen zaizkigun gauza garrantzitsu asko ez baitira bat-batean gertatzen. Horregatik, egileak geruza ezberdinez osatutako mapa geologikoak eraikitzen ditu; ez da azalean gelditzen, gainazala baino askoz gehiago zulatzen du.

Merezi du Arrate Rodriguezek lan horretarako egindako azala aipatzea, nire ustez liburuaren espiritua ulertzen duelako: itxuraz baketsua den paisaia. Itxuraz bakarrik.

Txani Rodríguez / El Diario Vasco, 2025-11-29

Erabilitako iturriak

Literaktum

<https://www.literaktum.eus/eu/parte-hartzaileak/442-eider-rodriguez-2025-eu>

Kritiken hemeroteka

<https://kritikak.armiarma.eus/?p=9343>

<https://kritikak.armiarma.eus/?p=9332>

<https://kritikak.armiarma.eus/?p=9289>

<https://kritikak.armiarma.eus/?p=9270>

Susa

<https://susa-literatura.eus/liburuak/narr157>

Argia

<https://www.argia.eus/argia-astekaria/2942/eider-rodriguez>